

Huvudman

Stiftelsen Anden o Ordet
Albanoliden 5, 506 30 Borås
Organisationsnummer 864501-5697

Ärendet

Tillsyn av Borås Kristna skola

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Stiftelsen Anden o Ordet en anmärkning avseende brister rörande att aktivt och medvetet förmedla läroplanens värdegrund i syfte att motverka kränkande behandling och elevers deltagande i arbetet med skolenhetens plan mot kränkande behandling. Stiftelsen Anden o Ordet ska senast den 27 januari 2023 vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser att undervisningen är saklig, allsidig och vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samt att undervisningen är icke-konfessionell.

Om ärendet

Skolinspektionen genomför under höstterminen 2021 och vårterminen 2022 en tematisk tillsyn av fristående skolor med konfessionell inriktning samt tillsyn av undervisning på vetenskaplig grund. Genom den tematiska tillsynen ska Skolinspektionen kontrollera om verksamheten följer gällande bestämmelser om att undervisningen är saklig, allsidig och vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, att undervisningen är icke-konfessionell samt om utbildning och undervisning bedrivs i enlighet med läroplanens värdegrund.

I samband med Skolinspektionens tillsyn har myndigheten utöver de områden som ingått i den tematiska tillsynen, även kontrollerat om verksamheten följer gällande bestämmelser om plan mot kränkande behandling.

Borås Kristna skola i Borås kommun har ingått i den tematiska tillsynen. Huvudman för verksamheten är Stiftelsen Anden o Ordet med organisationsnummer 864501-5697.

Skolinspektionen besökte Borås Kristna skola den 24 februari och den 9 och 10 mars 2022. Vid besöken intervjuade myndigheten elever, lärare och rektorn. Skolinspektionen genomförde även lektionsobservationer. Myndigheten har också tagit del av dokumentation som granskats i tillsynen.

Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över Skolinspektionens protokoll samt övrigt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen). Dessa bestämmelser ligger till grund för samtliga bedömningar.

Anmärkning

Utbildning och undervisning bedrivs i enlighet med läroplanens värdegrund

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av Skolinspektionens intervjuer med elever, rektorn och lärare framgår att det förekommer kränkningar i flera årskurser, både att lärare kränker elever och att elever kränker varandra. Flera elever uppger i intervju att det på skolenheten finns lärare som uttalat sig kränkande gentemot elever. Bland annat har lärare uttryckt sig olämpligt om elever med funktionsnedsättning, uttalat fördomar om elevers ekonomiska situation och uttalat kränkningar som avser elevers etniska härkomst, till exempel kränkande kommentarer kopplade till elevers hudfärg. Flera elever uppger även att elever har blivit retade av andra elever för exempelvis vilka kläder de har på sig och att elever utsätter andra elever genom blickar och negativa attityder. Rektorn uppger att hon känner till att det finns elever i olika årskurser som upplever sig ha blivit kränkta av andra elever. Rektorn uppger också att hon känner till att det finns elever även i andra årskurser som upplevt sig kränkta av en lärare med anledning av elevernas etniska tillhörighet och att rektorn har ett pågående arbete

med läraren gällande detta. En del lärare uppger att det sker kränkningar mellan eleverna, till exempel att eleverna tilltalar varandra med kränkande ord. Andra lärare uppger att de inte känner till att elever blivit retade av andra elever på grund av sin klädsel.

Av Skolinspektionens intervjuer med elever och lärare framkommer en varierande bild av hur skolan arbetar för att förmedla vårt samhälles gemensamma värderingar i utbildningen. Elever uppger att arbetet på skolan behöver förbättras när det gäller elevernas trygghet och lärarnas arbete för att elever inte ska diskriminera eller kränka varandra. Elever uppger vidare att en del lärare inte märker när elever blir utsatta för kränkande behandling av andra elever och att det varierar mellan lärare om de reagerar eller inte när elever blir utsatta för kränkande behandling av andra elever eller av lärare. Samtidigt finns det elever, främst i de lägre årskurserna, som uppger att lärarna pratar om värdegrundsfrågor och likabehandling på lektioner och att lärarna exempelvis arbetar för att alla elever ska ha någon att vara med på raster. Lärare uppger att de genomför värdegrundsarbete inom ramen för sina ämnen, som exempelvis samhällskunskap, och i samband med skolenhetens så kallade vänskapsvecka som vid senaste tillfället denna termin hade ett relations-tema. Det finns också lärare som uppger att hela skoldagen präglas av värdegrundsarbete såsom diskrimineringsgrunder och jämställdhet. Rektorn uppger i intervju att ett systematiskt arbete med värdegrund behöver förankras och säkerställas på skolenheten när det gäller hur lärarna ska arbeta med och gestalta frågor om exempelvis religionsfrihet, sexuell läggning, etnicitet och övriga diskrimineringsgrunder.

Rättslig reglering

Av 1 kap. 4 § skollagen (2010:800) framgår att utbildningen inom skolväsendet ska syfta till att barn och elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Vidare framgår av 1 kap. 5 § skollagen att utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.

Enligt läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (SKOLFS 2010:37, 1. Skolans värdegrund och uppdrag) ska skolan främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Omsorg om den enskildes välbefinnande och utveckling ska prägla verksamheten. Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas.

Enligt förarbetena (prop. 2009/10:165 s. 223) ska utbildningen utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna. Det innebär att utbildningen i sig och de som verkar inom den aktivt och medvetet ska förmedla till barnen och eleverna vårt samhälles gemensamma värderingar så som demokrati och mänskliga rättigheter och stimulera barnen och eleverna att förverkliga värderingarna. Detta ska också komma till uttryck i praktisk och vardaglig handling.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Borås Kristna skola inte tillräckligt aktivt och medvetet förmedlar läroplanens värdegrund i syfte att motverka kränkande behandling. Visserligen visar utredningen att lärare på Borås Kristna skola arbetar för att förmedla vårt samhälles gemensamma värderingar i utbildningen. Dock så framkommer att elever upplever att detta arbete inte är tillräckligt när det gäller att motverka att elever diskriminerar eller kränker varandra. Att arbetet inte är tillräckligt bekräftas av att det förekommer kränkningar i flera årskurser, både att lärare kränker elever och att elever kränker varandra, något som också rektorn uppger sig känna till.

Plan mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av Skolinspektionens intervjuer med lärare framkommer att eleverna är delaktiga i arbetet med skolans plan mot kränkande behandling genom att delta i utvärderingar av sin upplevda trygghet på skolan. Dessa utvärderingar genomförs för att skolan ska kunna identifiera nya mål, och konkreta åtgärder som ska genomföras för att motverka att elever upplever otrygghet på skolan. Av intervjuer med elever framkommer att de inte känner till skolans plan mot kränkande behandling. Lärare bekräftar också i intervju att skolans plan mot kränkande behandling inte har presenterats för eleverna.

Rättslig reglering

Enligt 6 kap. 8 § skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Av 2 § förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling ska en sådan plan som avses i 6 kap. 8 § skollagen upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet som planen gäller för. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att eleverna inte har deltagit i arbetet med skolenhetens plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarnas krav. Utredningen visar att eleverna endast deltagit i upprättandet av planen genom att delta i utvärderingar, vars syfte är att identifiera åtgärder som ska genomföras. Skolinspektionen bedömer att ett sådant deltagande inte kan likställas med det deltagande som författningarna anger. Det vill säga att en plan mot kränkande behandling ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av eleverna vid den verksamhet som planen gäller för.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Stiftelsen Anden o Ordets verksamhet vid Borås Kristna skola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller att aktivt och medvetet förmedla läroplanens värdegrund i syfte att motverka kränkande behandling. Vidare uppfyller inte Borås Kristna skola författningarnas krav gällande elevers deltagande i arbetet med skolenhetens plan mot kränkande behandling. Utredningen visar att utbildningen och undervisningen på Borås Kristna skola i övrigt bedrivs i enlighet med läroplanens värdegrund. Vidare visar utredningen att skolans plan mot kränkande behandling uppfyller författningarnas krav i alla avseenden förutom gällande elevers deltagande. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristerna som mindre allvarliga och finner därför skäl att tilldela ange Stiftelsen Anden o Ordet en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Undervisningen är saklig, allsidig och vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samt undervisningen är icke-konfessionell.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har genomfört ett antal lektionsobservationer samt intervjuer med elever och lärare. Vidare har rektorn intervjuats. Skolinspektionen har även tagit del av dokumentation, till exempel skolans plan mot kränkande behandling och undervisande lärares planeringar för undervisningen i ämnena religion och biologi.

Rättslig reglering

Av 1 kap. 5 § skollagen (2010:800) framgår bland annat att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Enligt 1 kap. 7 § skollagen får utbildningen vid fristående skolor ha en konfessionell inriktning. Undervisningen vid fristående skolor ska dock vara icke-konfessionell.

I förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet föreskrivs i del 1 Skolans värdegrund och uppdrag, avsnittet saklighet och allsidighet att undervisningen i skolan ska vara saklig och allsidig. Vidare framgår av samma del i läroplanen, i avsnittet grundläggande värden, att undervisningen i skolan ska vara icke-konfessionell. Närmare bestämmelser om undervisningens innehåll finns i respektive ämnes kursplan.

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen i ärendet framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom ovan angivna områden. Ärendet ska därför avslutas i dessa delar.

Beslutet har fattats av utredare Sara Carlsson.

I den slutliga handläggningen har utredare Katrin Söderlind (föredragande), utredare Kristina Svensson och utredare Charlotte Rudebeck medverkat.